אור לשמים — כי תצא

כי תצא למלחמה על אויביך (כא, י). ונקדים לפרש הגמרא (חגיגה יב:) כל הלומד תורה בלילה חוט של חסד משוך עליו ביום שנאמר וכו'. ולכאורה תיבת חוט הוא שפת יתר, והול"ל חסדים משוך עליו. ויבואר על פי מה שפירש כאדמו"ר מוהרי"י זצללה"ה מלובלין פירוש הפסוק (ישעיה נ, י) אשר הלך חשכים ואין נוגה לו, דהיינו שהלך החשכות והשפלות מאתו, ואעפי"כ ואין נוגה לו לעצמו, ודומה לו שלא פעל ועשה מאומה עדיין וצריך להתחיל מחדש. וזה ג"כ פירוש הגמרא, כל הלומד תורה - דהיינו שלומד תורה לשמה, ואעפי"כ הוא דומה בעיניו ללילה שאין מאיר לעצמו כי לא עשה עדיין מאומה, ומי שהולך בד"ז זוכה שמיחד כל העולמים עד א"ס ב"ה, וזה חוט של חסד, כי כמו שהחוט הוא מחבר שני דברים נפרדים כמו כן הוא מיחד כל העולמים.וז"פ כי תצא למלחמה על אויביך, דהיינו שתתקן עצמך ויתפעל שיתיחדו עמך כל העולמות, כי אתה תהיה הגורם לזה, וזהו תצא, צא רומז ליחוד הוי"ה א"ד, למלחמה על אויביך - וברוכים הצדיקים שמהפכים מדת הדין למדת הרחמים (ע' בר"ר עג, ג), דהיינו שעושים צירופים קדושים כפי ראות עיניהם לטובת ישראל, ותעשה מתיבת מלחמה צירוף אחר - לחם מה, דהיינו שתמשיך שפע ופרנסה לישראל ממקור עליון, ולחם מורה על המזל כידוע, ומה רומז לשפע ופרנסה כי במן כתיב (שמות טז, טו) כי לא ידעו מה הוא. על אויביך, וצריך אתה ליתן להם ג"כ מתמצית השפע בסוד (רות ב, יד) וטבלת פתך בחומץ (ז"ח רות פו:). ונתנו ה' אלהיך בידיך ושבית שביו, ותוכל להעלות כל הניצוצות הקדושות:

גדילים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך וכו' (כב, יב). דהנה כתיב (תהלים לד, י) יראו את ה' קדושיו, ונ"ל בדרך פשוט, שהפסוק מרמז לנו בזה, הגם שאדם הוא צדיק והוא במדריגה גדולה צריך לזכור תמיד במדריגה תחתונה בלי לעזוב אותה ח"ו, כי זה עיקר ויסוד, וז"פ יראו את ה' קדושיו - הגם מי שהוא בבחינת קודש רומז על חכמה (זח"ב קמה:), אעפי"כ צריך לזכור תמיד במדריגה תחתונה היינו יראה שהיא רק שער ופתח ליכנס בה (זח"א ז:).עוד פירוש יראו את ה' קדושיו, כי יש בני אדם גדולים במעלה ואינם מתיראים מפני הת"ח שבדור, אבל זה עיקר ויסוד ועזר גדול לעבודת הבורא להמשיך ע"ע יראה מהת"ח, וז"פ יראו את ה' קדושיו - מי שהוא בבחי' קדושיו וכנ"ל, אעפי"כ צריך ליריאיו מהת"ח שזה מרומז בתיבת א"ת ה', כאשר דרשו חז"ל (פסחים כב:) את ה' אלהיך תירא (דברים ו, יג) לרבות ת"ח.עוד לאלהי מילין, דהנה העיקר עבדותינו לתקן מיעוט הירח ולהיות שני מאורות הגדולים שניהם שווים, וליחד עולמים התחתונים עם עולמות העליונים. וז"פ יראו את ה' קדושיו - דהיינו להמשיך מחכמה עילאה שנק' קודש עד סופי דכל דרגין דנקרא יראה, וז"פ ראשית חכמה יראת ה' (תהלים קיא, י). וזפ"ה (דברים לב, כט) לו חכמו ישכילו זאת, דהיינו להמשיך מחכמה עליונה דרך ששה קצוות עד מדריגה התחתונה שנק' זאת (זח"א י.).וז"פ גדילים, לשון גדול, דהיינו שתיחד ותקשר עולמות התחתונים עם עולמות העליונים. תעשה לך, תראה שיהיה לך בחינה זו, שתעשה לך נתיבות בכל ענינים שלך שתעשה כנ"ל. וגם גדילים לשון גדולות, שעיקר עבדות שלך יהיה לתקן שיהי' שני מאורות הגדולים. עוד גדילים, דהיינו שהעבדות שלך יהיה להמשיך מתרין מזלין קדישין שנק' נוצר ונקה, וזה גדילים, לשון גדולים, אעפ"י שנקרא מז"ע מז"ת אעפי"כ הם למעלה באחדות גמור. על ארבע כנפות כסותך, שתקח עמך ותצרף עמך כל ישראל, וזה סוד הציצית שהם בסוף הבגד, כאשר פי' כבר. אשר תכסה בה, תוכל להמשיך מאור עליון שנקרא אשר אותיות ראש, וז"ס אהיה אשר אהיה (שמות ג, יד). תכסה בה, ועוד תמשיך מחילה וסליחה מעולם הנסתר:

מוצא שפתיך תשמור וכו' (כג, כד). דהנה כתיב (מלאכי ג, י) והריקותי לכם ברכה עד בלי די, ואיתא בגמרא (תענית ט.) עד שיבלו שפתותיהם מלומר די. ונ"ל דאיתא בזוה"ק (ע' ח"ב קסא.:) בי אסתכל הקב"ה וברא עלמא, בי מסתכלין צדיקייא ומקיימי עלמא, היינו שהצדיקים שממשיכים שפע בכל העולמים ע"י מעשיהם הטובים ממשיכים ג"כ לזה העולם, וזה כוונת הזוהר בי מסתכלין צדיקייא ומקיימי עלמא, דהיינו ע"י מעשיהם הטובים מקיימי עלמא וממשיכי' ג"כ השפע לתמכי אורייתא נק' תרין שפוון, וז"פ הגמרא שיבלו שפתותיהם מלומר די, כי כשם שמצוה ליתן הודיה להשי"ת שהוא מקור הברכות כמו כן מצוה לשמ(ו)ח את הצדיק בהשפע הבאה לאדם ע"י, וז"פ עד שיבלו שפתותיהם - דהיינו תמכי אורייתא שנק' שפוון.וצריך לזה התבוננות גדול שלא להמשיך למי שיתגאה בעושרו ח"ו רק לזה שיעשה רצון הבורא בהשפע הבאה אליו מאתו ית"ש, וזפ"ה מוצא שפתיך תשמור, דהיינו מה שאתה ממשיך שפע מהמוצא ממקור הברכות, שפתיך - שנקרא תמכי אורייתא, תשמור - תראה לשמור השפע שתלך לתמכי אורייתא שיעשו רצון הבורא ב"ה עם השפע שיבוא אליהם.ובענין זה יש שני בחינות, דהיינו כשהצדיק הוא בהתרוממות דהיינו למעלה מהזמן, יוכל הצדיק להעלות את נשמות ישראל ולהמשיך שפע אליהם, וא"צ לדקדק אחריהם כל כך. ובחינה ב', כשהצדיק אינו במדריגה כל כך ח"ו, אז צריך לדקדק. וז"פ ועשית כאשר נדרת לה' אלהיך, דהיינו שהצדיק מחויב לעשות את שלו ולהמשיך שפע על כולם, ואימתי כאשר נדרת לה' אלהיך - כשהוא בבחינת נדר, והנודר נודר בחיי המלך (ספרי מטות א), דהיינו

שהוא בבחינת למעלה מהזמן. אבל נדבה, הרי זו (קינים פ"א מ"א), שהוא בבחינת כנ"ל שזכרנו, כאשר דברת בפיך - אז צריך הצדיק לפרוט שתלך השפע למי שיעשה רצון הבורא:

כי תבא בכרם רעך וכו' (כג, כה). ונ"ל דאיתא בגמרא (ברכות ו:) על פסוק (תהלים יב, ט) כרום זולת לבני אדם, אלו דברים שעומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלין בהם. וי"ל היאך נשוה זאת להגמרא לקרות אותנו שח"ו אנחנו מזלזלי' בתפלה. ונ"ל, כי האמת שמה שנחסר ח"ו בזה העולם הוא רק רשימה בעלמא מה שנחסר בעולמות העליונים, אבל שם יש בבחיניות גדול, ומה שנחסר ח"ו איזה דבר לאדם הוא בשביל שנחסר למעלה, וכשנשלם החסרון למעלה ממילא מתוקן הכל לעולם העשיה. וז"פ הגמרא אלו דברים שעומדים ברומו של עולם, דהיינו שהחסרון הוא למעלה בעולמות העליונים, בשביל זה בני אדם מזלזלים בהם - נעשה מזולזלים ויש להם חסרון, וכשיתוקן מלמעלה ממילא יושלם החסרון ג"כ לבני אדם.וזפ"ה כי תבוא בכרם רעיך, כרם רומז על תפלה לשון כרום זולת, ותבא לשון יחוד, דהיינו שתיחד עצמך ותפשוט עצמך מהגשמיות בעת התפלה. ואכלת ענבים, תשיג השפע מיין המשומר, מהטיפים היורדים מגן עדן עליון לגן עדן התחתון. כנפשך, לתקן נפשך. שבעך, ואח"כ ממילא לזה העולם ויהיה שובע בעולם.והצדיק הממשיך שפע צריך להמשיך לכולם בלי לדקדק אחריהם, וז"פ המשנה (כלים פ"ל מ"ד) אשריך כלים שנכנסת בטומאה ויצאת בטהרה, וכלים נקראים בני אדם, פירושו כנ"ל - אעפ"י שנכנסים בטומאה, ידמה להצדיק שאינם ראוים להשפיע, אעפי"כ ויצאת בטהרה - יצאו בטהרה, וצריך להמשיך שפע אליהם. וז"פ ואל כליך לא תתן, שלא תתן שפע להכלים שלך לבד, למי שידמה בעיניך שראוי להשפע, רק להמשיך שפע על כל ישראל:

כי תבוא בקמת רעך וכו' (כג, כו). דהנה משיח צדקינו נקרא בר נפלי (סנהדרין צו:), וצריך האדם לפעול זאת במעשיו להקימו עד שיעור קומה עליונה. וזפ"ה כי תבוא בקמת רעיך, דהיינו שהיחוד שלך יהיו בקמת רעיך - ושמשיח יהיו בקומה שלימה ולא יהיה ח"ו בסוד נפילה. וקטפת מלילות בידך, מזה העבדות תוכל להשיג העריבות ומתיקות, וז"ס נפילה, כאשר פירש כאדמו"ר מוהרי"י זצללה"ה מלובלין על פסוק לערב ימולל ויבש (תהלים צ, ו), דהיינו לערב נקרא נפילה, ימולל - יבוא לך מתיקות. וחרמש לא תניף על קמת רעיך, תראה להבריח הדינים והקליפות שלא יאחזו בהקדושה:

כי תבוא בקמת רעך כו' (כג, כו). ונקדים לפרש הפסוק (שמות טו, טז) בגדול זרועך ידמו כאבן, דהנה איתא (ע' ברכות לד:) במקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גדולים אין יכולין לעמוד, והפירוש הוא כך, כי אנו רואין במלכותא דארעא ומי שיש לו משפט בלתי יאות להגיע מיד עדי המלך, זולת מי שלא יוכל להשיג חפצו בעונו השריד אשר תחת המלך, והנה הצ"ג בכ"מ בואו אין פוצה פה ומצפצף חלילה נגדו, ובלתו יוכל הגיע עדי המלך עצמו, לא כן הבעל תשובה אשר נסתם בעדו כל הדלתות והשערים ורק אל ה' נקרא מבטן שאול ויעננו.וז"פ בגדול זרועך, כי כאשר השי"ת פושט יד לבעל תשובה, כביכול צריך להגדיל הזרוע עד מקומו הרחוק מגבול הקדושה. ידמו כאבן, אז נסתמין כל הקטרוגים מהאיש הנ"ל, וידמו כאבן.וידוע כי ממיעוט הירח בא חטא ישראל, ע"י שנפלו ממדריגתם, ובזה נובן מה שהמליץ משה עבור ישראל ואמר (שמות לב, לא) אנא חטא העם הזה חטאה גדולה. אשר לכאורה יפלא, וכי דרך הממליץ להזכיר חטא ועון ח"ו. אולם יובן, כי אנ"א בגימטריא ב"ן, שהוא סוד הירח, וזה המליץ בעדם - שממיעוט הירח בא להם חטא הגדול, ועי"ז סר מהם פשעם והעלה נפשם.וזאת מוטל על כל צדיק להעלות נפשות ישראל ולהגביה קומתם בלי דוחק. וז"פ כי תבוא, לשון ביאה וחיבה, ר"ל שתרומם קומתם ע"י אהבה, וזה בקמת רעך.וקטפת מלילות בידך, שמעתי בשם אדמו"ר הצדיק הקדוש מוה' אלימלך זצוק"ל, ר"ל הגם מי שנתפס ח"ו תחת יד לילית הרשעה, עמוס על הצדיק לקחת אותו משם, וזה וקטפת מלילות בידך. וחרמש הוא דין כמו שתרגום בלי זוונא, לא תניף על קמת רעך חלילה לא תניח מדת הדין עליהם כלל רק רחמים גדולים תמיד וחיים ושלום על ישראל אמן כן יהי רצון:

לא תחסום שור בדישו (כה, ד). בהקדם פירוש הפסוק (ויקרא כו, ה) והשיג לכם דיש את בציר, דהאדם שהוא שפל ואין מורה על תיבות בציר, יוכל להשיג שפע ממקור הברכות, וזהו והשיג לכם דיש אותיות שד"י, שדי בברכותיו (רש"י בראשית כח ג). ומי יוכל להשיג זאת השפע, בציר - מי שהוא שפל ואין בעיניו וכנ"ל. ובציר ישיג את זרע, עוד זאת יוכל להשיג שבני ישראל יפרו וירבו ולא יהי' עקר ועקרה בבני ישראל.וזפ"ה לא תחסום שור בדישו, דהצדיק נקרא שור, שמשים עצמו כשור לעול, והצדיק הזה אין לו פנאי לעסוק בפרנסתו כי הוא דבוק בהתורה ובהעבודה, וז"פ לא תחסום שור - שלא יוחסם ויוסגר להצדיק שנקרא שור, בדישו - שממשיך שפע ממקור הברכות, ומהראוי שגם אליו לא יוגרע ויבוא לו פרנסה בריוח:

עוד נ"ל, כי משיח בן יוסף נקרא שור (זח"ב קכ.), והוא סובל בשבילינו יסורים גדולים כדכתיב (ישעיה נג, ה) בחבורתו נרפא לנו, וצריכים אנחנו לפעול במעשינו להתירו ולהקימו. וזפ"ה לא תחסום שור בדישו, שהוא עתה בדישה בשבילנו, שלא יהיה עוד מחוסם, ויבוא הגאולה במהרה בימינו אמן: